

Sygn. akt IV KKN 386/96

P O S T A N O W I E N I E

Dnia 26 września 2001 r.

Sąd Najwyższy w Warszawie - Izba Karna na rozprawie w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN – Józef Szewczyk (spr.)

Sędziowie: SN – Henryk Gradzik

SO del. do SN – Marek Pietruszyński

Protokolant – Ewa Sokołowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej – Krzysztofa Parchimowicza

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2001 r.

sprawy **M. J. i M. S.**

skazanych z art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 2 grudnia 1993 r. o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy (Dz. U. Nr 127, poz. 584 ze zm.) i innych

z powodu kasacji, wniesionej przez obrońcę skarżących

od wyroku Sądu Wojewódzkiego w K.

z dnia 7 maja 1996 r., sygn. akt IX Kr [...]

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w S.

z dnia 10 lipca 1995 r., sygn. akt II K [...]

oddala kasację, a kosztami procesu postępowania kasacyjnego obciąża w częściach równych obu skarżącym.

U Z A S A D N I E N I E

Wyrokiem z dnia 10 lipca 1995 r., sygn. akt II K [...] Sąd Rejonowy w S. uznał:

1. M. J. za winnego tego, że nabył od nieustalonej osoby 484 butelki o pojemności 0,5 l pochodzące z niedozwolonego wyrobu wytworu spirytusowego tj. czynu z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 22 kwietnia 1959 r. o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu i za to na podstawie tego przepisu skazał go na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności i 300 zł grzywny.
2. M. J. i M. S. za winnych tego, że w dniu 2 listopada 1994 r. w S. weszli w posiadanie wyrobów spirytusowych objętych obowiązkiem oznaczenia znakami skarbowymi akcyzy w ilości 484 butelek o pojemności 0,5 l każda z nalepkami oryginalnych wódek gatunkowych „C.”, „E.”, „K.”, „M.” zakapslowanych w typowy dla oryginalnych wódek sposób, co wskazuje na przeznaczenie do działalności handlowej i kwalifikując ten czyn jako występki z art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 2 grudnia 1993 r. o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy i na mocy tegoż przepisu skazał oskarżonych na kary po 6 miesięcy pozbawienia wolności i po 10.000 zł grzywny.
3. M. J. za winnego tego, że w dniu 2 listopada 1994 r. w S. podczas kontroli drogowej posłużył się okazując funkcjonariuszowi Policji jako autentyczne prawo jazdy kat. ABC nr [...] wystawione na druku serii nr [...] sfalszowane przez wpisanie fałszywych danych na oryginalnym blankiecie pochodzącym z przestępstwa, tj. popełnienia występkę z art. 265 § 1 kk i za to na podstawie

powołanego przepisu skazał oskarżonego na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności.

4. M. J. winnym tego, że w dniu 2 listopada 1994 r. w S. przywłaszczył sobie dowód osobisty [...] wystawiony 16 lipca 1987 r. przez Naczelnika Gminy H. na nazwisko R. F. K. i kwalifikując ten czyn jako występki z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych, na mocy tego przepisu skazał go na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd orzekł wobec M. J. karę łączną 1 roku pozbawienia wolności i 10.000 zł grzywny.

Wykonanie orzeczonych kar pozbawienia wolności zawieszono każdemu z oskarżonych na okres 3 lat próby.

Na mocy art. 48 kk Sąd orzekł przepadek prawa jazdy o nr rej. [...] wypisanego na nazwisko M. J. oraz 484 butelek o pojemności 0,5 l każda przechowywanych w Urzędzie Skarbowym w S..

Powyższy wyrok zaskarżył obrońca oskarżonych, który w apelacji zarzucił:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na niesłusznym przyjęciu w zakresie czynu 1, że wyrób alkoholowy sporządzony na bazie spirytusu jest wytworem spirytusowym w rozumieniu art. 5 ust. 2 ustawy o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu, a co do czynu opisanego w pkt IV na niesłusznym uznaniu, że oskarżony J. przywłaszczył sobie dowód osobisty,
- obrazę prawa materialnego, a to art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 2 grudnia 1993 r. o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy (odnośnie obu oskarżonych).

W oparciu o wskazane zarzuty obrońca wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie M. J. od przypisanych mu w pkt 2 i 4 wyroku przestępstw i zmianę wyroku w zakresie pkt 1 z przyjęciem, że osk. J. dopuścił się wykroczenia z art. 43 ust. 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości (Dz. U. Nr 35 poz. 230 z 1982 r.),
- uniewinnienie M. S. od zarzutu popełnienia przestępstwa opisanego w pkt 2 wyroku.

Sąd Wojewódzki w K., wyrokiem z dnia 7 maja 1996 r., sygn. akt IX Kr [...] zaskarżony wyrok zmienił w ten sposób, iż uniewinnił M. J. od popełnienia czynu opisanego w pkt 1 wyroku. W konsekwencji Sąd II instancji wymierzył temu oskarżonemu nową karę łączną pozbawienia wolności i grzywny.

Od wyroku Sądu Wojewódzkiego w K. w zakresie czynu opisanego w pkt 2 wyroku Sądu I instancji kasację na rzecz obu oskarżonych wywiódł obrońca, który zarzucił:

- rażącą obrazę prawa materialnego, a mianowicie art. 22 ust. 1 ustawy o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy, mającą wpływ na treść wyroku, a polegającą na błędnej wykładni zakresu przedmiotowego i podmiotowego tegoż przepisu.

Na podstawie tego zarzutu autor kasacji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonych od zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 22 ust. 1 ustawy o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy, względnie o uchylenie w tym zakresie wyroków Sądów obu instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Występujący na rozprawie kasacyjnej Prokurator Prokuratury Krajowej poparł kasację obrońcy i wniósł o uniewinnienie skazanych, gdyż Skarb Państwa nie może czerpać dochodów powstałych w wyniku obciążenia akcyzą towarów uzyskanych w nielegalny sposób.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Zdaniem obrońcy M. J. i M. S. nie dopuścili się przestępstwa opisanego w art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 2 grudnia 1993 r. o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy (dalej zwanej ustawą akcyzową), gdyż nie byli posiadaczami wódki w rozumieniu stanu opisanego w art. 336 kc. Nadto czynność kupna alkoholu przez oskarżonych była nielegalna, sprzeczna z prawem, dotyczyła transakcji, która nie może być przedmiotem prawnie skutecznej umowy, co według autora kasacji i Prokuratora Prokuratury Krajowej wyłącza możliwość opodatkowania tej wódki akcyzą, a w konsekwencji skazania oskarżonych na podstawie przepisów ustawy akcyzowej.

Zaprezentowane stanowiska w świetle przepisów ustawy akcyzowej nie zasługuje na aprobatę. Orzekający w tej sprawie skład Sądu Najwyższego podziela pogląd wyrażony w uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego podjętej w dniu 14 października 1999 r. (I KZP 32/99), iż „zakres pojęcia posiadania, stanowiącego znamię przestępstwa określonego w art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 2 grudnia 1993 r. o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy (Dz. U. Nr 127, poz. 584 ze zm.), nie jest ograniczony do posiadania samoistnego lub zależnego w rozumieniu art. 336 kc, lecz obejmuje każde faktyczne władanie wyrobami, w tym również wykonywane za kogo innego” (OSNKW 1999, z. 11-12, poz. 68). Oczywiście przepisy ustawy akcyzowej miały zabezpieczyć wykonanie obowiązku zapłaty podatku akcyzowego ciążącego na wszystkich „legalnych uczestnikach” obrotu gospodarczego przy zbywaniu wyrobów lub wprowadzaniu ich w inny sposób do obrotu. (Gdyby tylko taki cel przyświecał omawianej ustawie, to osoby posiadające towary akcyzowe uzyskane w nielegalny sposób – jako nie mogące z natury rzeczy opodatkować sprzecznych z prawem transakcji nie podlegałyby odpowiedzialności karnej za brak akcyzy na posiadanych wyrobach objętych obowiązkiem oznaczania znakami akcyzy.) Jednakże celem ustawy nie jest tylko bezpośrednia ochrona wpływów

budżetowych z tytułu podatku akcyzowego. Ustawa chroni także interes Państwa w ten sposób, że przepisami prawa karnego godzi w nielegalny obrót gospodarczy prowadzony w szarej strefie. Jej zadaniem jest również wyeliminowanie przemytu wyrobów akcyzowych oraz ich nielegalnej produkcji (por. Dziennik Sejmowy 1993 r. pierwszy dzień obrad – 1 grudnia 1993). Przecież osoby nielegalnie obracające wyrobami akcyzowymi unikają jakiegokolwiek opodatkowania, w związku z czym działalność ta winna być zwalczana w każdy możliwy sposób. Ustawodawca nie ograniczył podmiotów tych przestępstw do osób zobowiązanych do oznaczania wyrobów znakami akcyzy (producentów, importerów) lecz oznaczył krąg możliwych sprawców słowem „kto”, nadając tym przestępstwom charakter powszechny. Stosownie do treści art. 2 ustawy akcyzowej, wyroby podlegające obowiązkowi akcyzy nie mogą występować w obrocie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez ich uprzedniego prawidłowego oznaczenia odpowiednimi znakami akcyzy. Ogólnie wiadomo, że najczęściej nielegalny obrót wyrobami akcyzowymi (przemyt, wytwarzanie napoi alkoholowych) prowadzą duże zorganizowane grupy przestępcze. Okoliczności wprowadzenia tych wyrobów do obrotu są trudne do ustalenia. W przedmiotowej sytuacji ujawnienie posiadania nieoznakowanych akcyzą wyrobów w magazynach, czy w czasie transportu powoduje zastosowanie wobec posiadaczy przepisów ustawy akcyzowej.

Ustawodawca zastosował tu model kryminalizacji uproszczonej. Polega ona na typizowaniu jako przestępstw zachowań ukrywających inne, trudne do udowodnienia przestępstwa, charakteryzujące się wyższym stopniem społecznej szkodliwości (por. L. Gardocki: Zagadnienia teorii kryminalizacji. Warszawa 1990, s. 67).

Oskarżeni M. J. i M. S. w okresie objętym ustawą akcyzową posiadali wódkę bez znaków akcyzy w ilościach wskazujących na przeznaczenie do działalności handlowej, a więc zachowaniem swym wyczerpali znamiona

przestępstwa opisanego w art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 2 grudnia 1993 r. o oznaczaniu wyrobów znakami akcyzy.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy oddalił kasację. O kosztach sądowych postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 627 kpk.

Przewodniczący: SSN (Józef Szewczyk)

Sędziowie: SN (Henryk Gradzik)

SO del. do SN (Marek Pietruszyński)

aw

f/es